

БЕЛАРУСКИ ЦІЛЯХ

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі:
Слуцкія вул. д. № 12

Рэдакцыйны адчыненіе ад 1 да 2 гадз.
пасынка поўдня.
Адміністрацыя—зрана ад 10 да 2 гадз.
Увечары ад 5 да 7 гадз.

Рэдакцыйны пакідае за сабой права на-
праву альбо пераскананне рукапісі і ко-
респондэнцыі.

Цана
асобн. нум. 15 к.

Падпісна: з дастаўкай да дому у Мін-
ску па 1 месяц 3 руб.

Цана абвеські:
за верш пагоды на 1-й стр 1 руб.
на апошній—50 к.

Штодзеннная грамадзка-палітычная газэта.

№ 79.

Менск. Аўторак 2 ліпня 1918 г.

Год

АБВЕСТКА.

Бульбяная муха уселяючага роду рэжызеца. Меньш
10 фунтаў ад рэзвізійнага асвабаджэнца. Прыемная цана
40 марак за пуд.

Камандант
НАГЭЛЬ.
Генэрал-лейтэнант.

Менск 2/iv.

Бядольная стараіна.

Наш край, вытрымаўшы 2
гады фронту, апархіческім экспериментам «армянскага» са-
циалізму, вырабіўся паконец
вогаю палітычных судзеб і
Германіі ад усіх тэгых разры-
ваў. Нормальная работа наш-
ла на сельскіх швах. Зараз
мы зьбярэм новы хлеб і будз-
бу і як пібудзь прахарчуемся.
Эсьцесау у церцилівай і спа-
койнай нашай староцы німа і
ні будзе. Ценіжары вясны і
ахвары харчамі лік акуратна
нисць.

У палітычным і гандлёвым
жыццю за тое пейкое з Беларусі зрабілася Мертвое мёр-
твым часам краі, так менча-
зіўшы вайной, патрабуеца жы-
вой вады культурынага спрай-
цельства.

Цара ужо пыренуць на бе-
ларускую зямлю гэты вады,
якія зацвіцець, як Арону кій.
Гісторыя самадзяцельнасці
нашай самай кароткай. Край
заусігдым быў задушэнны расій-
скім урадам. Першы краеў-
нік з'явіўся ўніверсітэці ў Вільні.

Першы раз усе 6 губерній
з'яўхаліся! Зъезд гарадоў і зям-
лі з'яўварыўся ў 5 мінут. Упі-
ворытэт патрэбен, грэшы да-
ем, каб быў самы барагаты Уні-
верситет.

Пецярбург забараў рабіц
узвізэрситет. Ад узвізэрситета
сепаратызм інчэ больш выра-
сьце. Беларусам і літвінам сэд-
зіць учыцца у Пецярбургі.

У 1913 годзе быў другі зъезд
гандлёва-прамысловы. На ліку
прачытанных рэфэратаў пера-
вясіу зъезды у Харкові і Кіеві.
Экспанічнае жыцце у
з'яўляжу з таможнай конвен-
цыей з Германіей разабралі
дэтальна. Ізоў прасілі Універ-
ситета і Палітэхніку.

Пачалася вайна, перасхада-
ла на нашу зямлю.

перы. Ні забудзем таго, што
мы Захадны краі, где заусіг-
ды пуль грамадзянскага жыц-
ця быў модны.

Край наш павіс трабоваць
сабе долі па заслугам сваім.
Мы многа афіяр зрабім і ро-
бім у усіх беларусаў у га-
лаве цінір пытання: «Калі-ж
тэта будзе?

Масква. Камісар Урыцкі за-
явіў на сходзе работнікаў і
красноармейцаў: газэта «Мол-
ва» выдаецца на ангельскім
грошы. У Архангельску зна-
ходзіцца англійскае буро, ка-
торае працуе ў хаурусе с
чехо-словацкім вайскам і со-
ціал-рэвалюцыянарамі. Контр-
рэвалюцыянёры дасталі ад Ан-
глі 40 міл. руб.

да Украіны, то яна дастане
поўнае самауправлінне.

Агульныя весткі.

Керзеній у Лендане. Керзен-
скі быў 27 чэрвеня па кан-
ферэнцыі рабочых у Лендане
і меў мову, у якой заявіў,
што рускі народ цінір зма-
гаедца з Турцыяй.

Мілікоу і Гучкоу у Кіеві.
Паведлуг звестак кіеўскіх га-
зэт, у Кіеві прыбылі Мілюкоў
з Гучковым, каб стаяць на
чале контр-рэвалюцыйнага ру-
ху, маючага мэтай адбудаван-
не манархіі. Новая арганіза-
цыя мае ў кожным месцы
атрады забезпечаныя стральба-
мі. Нават у радох чарвонай
гвардіі яны маюць сваіх пры-
хільнікаў.

Калі-б далося вярнуць ма-
нтархію главары маюць на мэ-
ці ужыць усіх высілкаў, каб
вернуць назад да Расіі Укра-
іну, Бессарабію і Крым.

Козы піян ген. Феша. Коль-
кі дзен ангольскі і французскі
друг пімат пішуць аб новым
ваенным плане ген. Феша.

(Vossische Ztg.)
Большэвікі маюць большасць
у Пецярбурзі. Паведлуг апош-
ніх вестак на поравыбараў да-
рады рабочых дэпутатаў боль-
шэвікі атрымалі пераважную
большасць.

ЖЭНЭВА. Згодна «Таймсу»,
вартасць усіх пакрадзеных
за час рэвалюцыі з майстэр-
ні і прыватных дамоў Пе-
цярбургу дарагіх речей і укла-
даў лічыцца да 18 мільёнаў

руб.

БЭРЛІН. Як паведамляець
расійская газэта «Вечерніе
Огні», у расію у першы раз
ад чачатку вайны прыбыла
ад почты з Германіі. У добра

ас্বядомленых кругах лічуць
гэты пачатак толькі спробай,

Z. art. X.
Суды над царскімі міністрамі.

Большэвікі збраўшыца су-
дзіць царскіх міністроў. Пер-
шаго будуць судзіць б. міні-
стра юстыцы Штэгліцтава за
папіс на судзей, каторыя су-
дзілі ў Кіеві Бэйліса.

Бэсарабія. Украіна заявіла,
што калі Бэсарабія даступыца

Весткі з Расіі.

5-й Усерасійскі зъезд саветаў.

Як паведамляюць «Новая
відомості», 5-й усерасійскі
зъезд саветаў назначаны на
28 чэрвеня, пераносіцца на 3
ліпня.

На заяве Троцкага, дынам
з глаўных пытанняў а зъез-
дзе мае быць харчова ітан-
не. «Мы чекаем паслухаць ад
усерасійскага зъезда яснай за-
зы, што шыкіх зъмен у хар-
човай савецкай палітыцы быць
ні можа. Треба разсціць фаль-
шивыя падзеі кулакоў і спэ-
куліатаў на мажлівасць ад-
мены хлебной манаполіі».

Другім заданнем зъезду мае
быць пытанне аб стварэнні ар-
міі. «Зъезд павіен сказаць
чырвонаармейцам, што яны
пастаўлены у лепшым харчо-
вым варунку і дзеля таго, каб
лодэрнічані, граніць у карты і
мець звязі з мяшэнікамі.
Слабасць ваенага кустарні-
тва мейсцовых саветаў выяві-
лася значна пры чехо-слава-
кім выступленіі».

Арэйт А. В. Амфітэтрова.

24 чэрвеня у ночы быў
арэштованы А. В. Амфітэт-
ров. У яго памешканні рабілі
обыск і забралі перепіску, ру-
капісі і даукменты. Пасля
обыска Амфітэтраў быў да-
стаўлены у надзвычайнную
съдэственную камісію па ба-
рацьбе с контр-рэвалюцыяй, на
Гороховую, 2.

Перад адпраўкай на Горо-
ховую Амфітэтраву казалі
ўзіць сабою бялізу, вон-
раткі і харчи.

Зачыненіе газэтаў.

У Маскве апрача «Нової
Жыці» зачынены газэты «Воз-
рождение» і меньшэвіцкі
«Наша Голос» і «Новое Дѣ-
ло Народа».

У Пецярбурзі зачынены га-
зэта «Молва». У прыказе ска-
зано так: «Даручацца тава-
рышу Артемьеву зрабіць во-
бых зачыніць газэту «Мол-
ва». Стэротын разбіць, шрыфт
раскладаць і супрацоўнікаў
арэштаваць».

Абразкі с правінці.

(На даугінаускаму гасцінцу).

Завабіло, зацівіло, заварожило, заняволіло ты мне, пахуче жытнє поле!..

Каласы твае гудуць, шумяць, шэпчуца, калышуца пад ветрам па раскіданых ушыр і у доўж селянскіх шнуроў...

О, жытнє поле! Хай каласы твае заплюшчунь мне во чы, хай забаўляюць, мане, палуюць мой твар; хай абсыпні мяне ўсяго даждом сваіх съвежых, стромкіх ствалкоў і гаворунь мне свае адвечныя казкі...

Я браджу паміж тваіх высокіх съсон па мяжох у гарачы поўдзень. Каласы выхіляюць у маю старану свае лебядзінныя шылкі і з ветласцю клапняюцца мне. Васількі чалом бьюць мне на спатканне.

Чмілі гудуць. Мятлікі кружацца. Сонейко з верху льёць свае прамені ні ў шкадуючы і вышыскаве мядовы хмелъ з жывых грудзей зямлі і атуляе і апъяняе ўсіх жывых стварэнняў пад набам...

Моро жыта пакрываеща пазалотаю, блішчыць, і пераліваецца рознымі колерамі і сълепіць вочы сваім бязмежным абшарам...

Сэрцо радуецца і нарада вацца ні можа...

***

Гэтай самай мяжой, дзе я браджу, над жытнім полем падсовываецца мне напроці галава чалавека. Бліжэй і бліжэй, вочы чалавека глядзяць на мяне сумна усьміхаюць і я пазнаю Сымона с пад N., гэтага вечнага батрака і бязхлебніка. Гэты добры стаяр у самыя лепшыя часы праціваў, заработка свае і жыў запіркай а за час вайны ён перастаў піць і зажыў гаспадаром. Нажыў кароўку, съвінцо і тое ды сёе!

— Пахвалёны!

— На вегі вокаў!

— Куды ідзеш?—пытаюся, угледзіўши у яго царкні мяшок у руце.

— А я іду да палісоўшчыка N., кажуць.—у яго ёсьць жыто на прадаж па 60 руб. за пуд. Быў я у Крайску па рынку, быў і у Даўгінаве, быў у рознай шляхты—німа ды німа. А тут мугі на ват і на засірку бракуе.

Мы ішчэ пагутаралі аб тым ды абы сім і я павярнуў у другі бок ды пайшоў з ім разам. Гэдак трэба было ісьці вярсты дзіве ад поля пад самы лес па пагорак. Мы мінулі поле жытнє і на мосьце, і калі мына, ужо угледзіў хату палісоўшчыка, дзе с коміна віўся у верх сілеваты дымок. Далей мы павярнулі па цянкі, шлі праста камяністым дзерванам або межамі, абыходзючы бульбяныя поля.

«Вып'ем чарку, вып'ем дзве,

Каб шумело у галаве...

Пачулася нам з гуменцау

палісоўшчыка заліхвацкая вя селая прыпеўка. Гэта пеў грубы бас троху с хрыпкоткай, пібы падрываючыся.

«Вып'ем тут, вып'ем там, Засыпаймо тум-ты-ды-рам» падхопліваў малады задорны галасок хлапчуга—падростака. Сымон панягтиу носам. Я піскаў пільчыма ад дзіва. — Дык жа-ш тут гарэлку пінон, бэсты!—з забідарасцю вытварыў Сымон, ударыўши сабе пальцам у лоб.

— Ма быць пінон,—згадзіўся на гэта і я.

Як пришлі мы па гуменцы тоугледзілі такі образок:

Стары палісоўшчык, чалавек цяжкі, тоўсты, без шапкі у адной расхрыстанай кашулі, босы, тримаючыся зухавата у бокі, скачыць казачок у прысадкі. Потная лысіца блішчыць пад сонцам, а рыжая барада съмешна трясецца. Прощу яго юнам кружыцца яго сын падростак. Абое добра выпішы. Плюнць песыні, і ім, мабыць, моро па калено. Водаль пад страхою, побач с пустою калодай ад пішчол, стаіць «нічыстая сіла»—бачонак саматушкі. Весь дзе той елек-трэчын матор, каторы круціць, як самую хітрую машину, бацьку с сыном! Доўга яны нас ні прыкметілі.

Мы с Сымонам зарагаталі ад усей души. Тут толькі яны адварнуліся у наш бок.

— А-а, госьці! просімо міласці да нас, ягамосьці!—самым наймілейшым голасам звярнуўся да нас палісоўшчык, выціраючи рукавом кашулі свой потны лоб—гэй, Янчка, сынок, азьмі-тка, дзеўкі, камсэрвачку, пачастуй паноў гарэлакай!

Хлопец дастаў с пад калоды блішанку ад кансэрваў і падставіўши пад бочку, давай ліць у яе.

Сымон прырваўся да «камсэрвачкі» самым грунтоўшым спосабам, а я дэлікатна адмовіўся ад гэтага пачастунку.

Тым часам выскочыла бурай с хаты гаспадыни ды начала съпачь гаспадару:—А ты сякі, ты такі! каб табе сёе, каб табе тое! ішчэ добрых людзей зводзіш гарэлакай сраўб, як табе ні сорамна, добры мой, гаспадар! Во ужо дзікаваць Богу, трэні дзень як пінець добры мой гаспадар. Зараз па трыста рублёў гарэлкі выцель, губінк ты! лайдзяюга!

— Маўчи, сука! Ты ішчэ гаворыш?—заравеў на сваю жонку палісоўшчык, —а чыя была гутарка: азьмі воеў пару нудоў жыта ды пусыці на гарэлку! Ні ты мне, сука, так раіла? і палісоўшчык вытарашчыў на яе свае гнеўныя вочы.

— Каб ты, губінк мой, толкам прадаў гэту гарэлку, як вўн суседзі твае, дык быва-б гроши, а цяпер во, фігу мечь будзеш, лайдзяюга!

— Ты вінавата!

— Ты сам вінават!

— Даў дчорт сам ні патрапіць, туды бабу пашле.

ні мог стрымацца Сымон і меў за гэта эд гаспадыні добраго наганяю. За тое, пахалі ѹ яго палісоўшчык і давай шыра честаваць.

З пейкім сумам на душы пайпоў я аттуль адзін. Штоў я дырваном, потым дабраўся да жытнага поля. Гэта уся сцена адалася міс пейкім сном, піпадобным да прауды у цяперашнік часох.

* * *

А пазаўтра ужо усе ваколічныя вёскі ведалі, што Сымон панястваваў усю ноч у палісоўшчыка, пейдзе згубіў

свае 60 руб., чуць лі пі ракам прывоў ён да хаты піяны. Жонка яго здорава біла за тое, што сямю без заціркі аставіў...

Падарожны.

Расійскае дзяржаўнае управление у новаакуцаваным районе 10 арміі знаходзілася прыступленіі німецкіх войск. У стану паунейшага безпарадку. Глаўнае сільна былі разстрояны фінансавыя варункі, дзякуючы піумеламу гаспадараванию, адмені праў уласніці, распыленню гаспадарскіх сіл краю, нідахвату аўтарытэта установаў і паўнайшаму нідаверью наслення. Опытныя чыноўнікі былі спынены або без пэнсіі. Кассы былі пустыя. Уся палічнасць, нават гроши, паложаныя на збераженні, былі цалком забраны узекаўшай чырвонай гвардзіяй.

Дзякуючы піутамімі працы німецкіх уласніц, удалося нарэшті перэмагы хаос і стварыць грунты дзеля устаноўлення і ўзмацавання упарадкаванага жаду. Шмат дала Угэтым напрамку, побач з учасцем мейсцовых ведаючых асоб, праца рускага чыноўніцтва. Прыцягнуць да ігтай працы можна было толькі обязпечышыўши істнаванце работнікаў. На гэта патрабны былі гроши.

Вялікай заслугай Гэрманіі ёсьць тое, што яна аблізчыла край грашмі, даўши пазычку у 1.000.000 марак без ўселякага пад ёе абезпячэнне, дзеля таго каб зноў наладзіць управление краем.

Такім чынам маглі быць пакрыты самыя патрэбныя выдаткі, глаўпае выплачэні прыбаўкі на дарагоўлю да ранейшай пэнсіі чыноўнікаў.

З зваротам парадку даверью наслення зноў вирнулося і гаспадарскае жыццё увайшло у сваё русло.

Гэто выйўлецца у растуцім паступленіі налогаў у рускіх казначэйстві. С павалічэннем налічных гроздай, пыталіш аў выкарыстанні іх зрабіліся настаяцельным. Ра-

пей яны напраўляліся у расійскі дзяржаўны банк. Цяпер гэта мажлівасць адпала. З другога боку палічнасць павінна быць у інтэрэсах краю,

с прычын пастылнага падзення курса рубля, абароненія ад абезпячэння; было б нівыбачна і шкадліва для краю, ні дай гэтых капіталаў у рост.

Афіцыяльнае павядамленне німецкага вярохуза камандавання за 30 чэрвеня 1918 року.

Захадні тэатр вайны.

На баевых вучасцях научоноснікі рабочі і наудаевай рабочай увесе дзесяць прадаўжалася узвышанае артылерыйскае дзяйніцтва. У вечары яна ажыўілася і на фронці паміж Ізарам і Марнай. Пісціцельныя піхоты білі. У часе сілных варожых націкаў наудаевай Урсі і вінаграда ўспішнае прадпрыміцтва у Гартманвейлерскай фабрыкі.

Лейтенант Удэту сваю 36, лейтенант Левенгардту сваю 31 перамогу у паветры. Лейтенант Якобс за апошнія дзень і атаку сваіх 21-го і 22-го підроўнікаў.

Перны Генэрал-кватэрмайстар фон-Людэндэрф

Выход з гэтага прэпонаваў адзел «Усходнай Пазычковай Кассы» (Дарлескассэ Ост), які выход ужо прыняты мейсцовым упраўленнем па апредзиленію паміецих уласніц. Для 2-ой часці Саборніца, № 4. Для 3-ай часці Рог Захараўскай і Дулагбрэскай, № 153, 4-ай часці Каломенскай, 19, 5-ай часці Восирэсенскі завулак, фабрык Эштэйна.

Кожны уласнік бонаво кніжкі павінен яуляцца у бюрэ з дамавой кнігай і дакументамі, па якому ён быў прызначаны. Паводле кнігі уласнік павінен яуляцца у бюрэ з дамавой кнігай і дакументамі, па якому ён быў прызначаны.

Па аканчанні праверкі бывавы бюрэ напраўляюць рэгістрацыйныя лісты у належчычыя крамы.

Асобы, ні выпаунішыя гты вымагання, трацоць право на атрыманне прадуктаў.

Купчыя крэпасці і іншыя акты ад учрашніага дня, г. ад 1-го ліпня, дазволена робіць ва ўсіх мейсцовых нарыяльных канторах на грунідаўнага загаду глаўнакамандаваючага Х арміі.

У губэрніі назначайсту 28-го чэрвеня німецкім уласнікамі была зроблена праверка гротавых дакументаў і суму ўсе знойдзено у поуным прадзядку.

Гроши царскім і «керыкамі» у сумі 350,000 руб. прыступілі у распараджэнне німецкіх уласніц пад чэкаву кніжку на імя казначэйства. На бягучыя аперацыі астаялі акупацийныя гроши.

Сасій анрэнигата суда з участем прысяжных заседацеля пачалася учора, 1-го ліпня, звойніца—5-го ліпня. Уся назначана да слухання углоўных спраў з іх адно пабінаваценню Генрыху Ласкі на убіствстве Ушакова.

У губэрніі прысутствіе члена судзьбенага пасядзення адбудзеца у пятніцу 5-го ліпня. Назначано да слухання 100 грамадзкіх спраў.

У земстві. Ад учрашніага дня, г. з. ад 1-го ліпня, у Менскім губэрнікі земством адчынены підзагадчыны курсі для вучыцелу еўрэйскіх пачатковых школ. Заняцці працягнуцца да 1-го кастрычніка.

Абучэнне дарэменна. Для курсысту арганізаваны дарэменны прыпынак і па мажлівасці танія абеды. На стыпэндыі для бедных слухачоу асігнавано губ. земствам 2,500 руб.

Адсрочна плаценсу на вэнсіяліях і чэнах. Пастановай глаўнакамандаваючага Х арміі ад 22 чэрвеня плацежы на вэнсіяліях і чэнах, кананочых сроках да 10 чэрвеня уклічыцьца.

Пастанова гэта мае моц на вобласці акупаванай Х арміі. Задзінні сасій, урачыць, будзе дарэменна.

Пастанова гэта мае моц на вобласці акупаванай Х арміі.

Рэдактар А. Прушынскі. Выдавецтво «Т-во Заранка».